

” Med nytt blikk på joik” - Tilknytning til kompetansemål i læreplanverket

Innholdsfortegnelse

Ungdomsskole	2
Valgfaget levande kulturarv	2
Valgfaget sal og scene	2
Kunst og handverk 8, 9, 10 – Kompetansemål etter 10.kl	3
Norsk 8,9,10- Kompetansemål etter 10.kl	3
Muntlig kommunikasjon.....	3
Språk og litteratur	3
Historie 8,9,10- Kompetansemål etter 10.kl	3
Samnskunnskap 8,9,10-Kompetansemål etter 10.kl.....	4
Musikk 8,9,10- Kompetansemål etter 10.kl	4
Komponere	4
Lytt.....	4
Mussisere	4
Spesielt for Samisk læreplan i grunnskolen 8,9,10- Kompetansemål etter 10.kl.....	5
Musikk	5
Norsk for elever med samisk som første språk.....	5
Læreplan i samfunnsfag – samisk.....	6
Religion, livssyn, etikk 8,9,10-Kompetansemål etter 10.kl	7
Kristendom	7
Cirkumpolare urfolksreligioner	7

Undervisningsopplegget "Med nytt blikk på joik" – og oppgavene som følger med, kan knyttes til mange forskjellige kompetansemål innenfor en rekke fag og linjer på ungdomsskole og i videregående skole. Her er en oversikt med *forslag* til hvilke kompetansemål opplegget kan ta utgangspunkt- eller forankres i.

Ungdomsskole

Valgfaget levande kulturarv

Formål	Utforskning	Formidling
<p><i>...Valgfaget hentar hovudelement frå mat og helse, kunst og handverk/duodji, musikk, men kan også hente element frå norsk/samisk, samfunnsfag og RLE</i></p>	<p><i>Hovedområdet omfattar kartlegging og bearbeiding av kunnskap om eigen og andre sin kulturarv og historie gjennom aktivt å finne frem til ulike kjelder. Videre omfattar hovedområdet oppøving av praktiske ferdigheter med utgangspunkt i ulike tradisjonar...</i></p>	<p><i>Hovedområdet omhandlar det å skape eigne uttrykk og produkt baserte på tradisjonar og handverk, som til dømes bygningar, gjenstandar, matrettar, musikk eller munnlege forteljingar. Hovedområdet inneber formidling av eigen og andre sin kulturarv gjennom fremføring, marknad, utstilling, framsyning eller digitale medium...</i></p>

Valgfaget sal og scene

Skape	Formidle
<ul style="list-style-type: none"> <i>Utvikle og formidle ideer til en eller flere produksjoner</i> <i>Samarbeide om å utvikle et audiovisuelt eller scenisk uttrykk, inkludert relevante tekniske løsninger</i> 	<ul style="list-style-type: none"> <i>Presentere en eller flere produksjoner for publikum</i> <i>Samarbeide både på og bak scenen for at resultatet skal bli best mulig</i> <i>Utveksle synspunkter om valg av virkemidler og utførelse</i>

Kunst og handverk 8, 9, 10 – Kompetansemål etter 10.kl

Visuell kommunikasjon	Design	Kunst
<ul style="list-style-type: none">• Bruke ulike funksjoner i bildebehandlingsprogram• Tegne bildemanus, redigere og manipulere enkle digitale opptak og vurdere bruk av egne virkemidler• Vurdere ulike budskap, etiske problemstillinger og visuell kvalitet i reklame, film, nettsteder og dataspill• Dokumentere eget arbeid i multimediepresentasjoner	<ul style="list-style-type: none">• Designe produkter ut fra en kravspesifikasjon for form og funksjon• Beskrive ulike løsningsalternativer i design av et produkt ved hjelp av skisser og digital programvare• Skape klær og drøfte mote, pris og kvalitet i et forbrukerperspektiv• Samtale om hvordan urfolk og andre kulturer har påvirket og inspirert ulike designuttrykk	<ul style="list-style-type: none">• Samtale om opplevelse av hvordan kunstnere til forskjellige tider og i ulike kulturer har uttrykt seg gjennom foto, film og video, og bruke dette som utgangspunkt for t arbeid

Norsk 8,9,10- Kompetansemål etter 10.kl

Muntlig kommunikasjon

Samtale om form, innhold og formål i litteratur, teater og film og framføre tolkende opplesing og dramatisering

Språk og litteratur

- Gjøre rede for utbredelsen av de samiske språkene og for rettigheter i forbindelse med samisk språk i Norge
- Gi eksempler på og kommentere hvordan samfunnsforhold, verdier og tenkemåter framstilles i oversatte tekster fra samisk og andre språk
- Beskrive samspillet mellom estetiske virkemidler i sammensatte tekster, og reflektere over hvordan vi påvirkes av lyd, språk og bilder

Historie 8,9,10- Kompetansemål etter 10.kl

- Drøfte ideal om menneskeverd, diskriminering og utvikling av rasisme i eit historisk og notidig perspektiv

- *Presentere hovudtrekk ved historia og kulturen til samane frå midt på 1800-talet til i dag og konsekvensar av fornorskingspolitikken og samanes kamp for rettane sine*

Samnskunnskap 8,9,10-Kompetansemål etter 10.kl

- *Gjere greie for hovudprinsippa i FN-pakta, FNs menneskerettserklæring og sentrale FN-konvensjonar, mellom anna ILO-konvensjonen om urfolks rettar, vise korleis dei kjem til syne i lovgjeving, og drøfte konsekvensar av brot på menneskerettar*
- *Gjere greie for omgrepa haldningar, fordommar og rasisme og vurdere korleis haldningar kan bli påverka, og korleis den einskilde og samfunnet kan motarbeide fordommar og rasisme*
- *Gje døme på og diskutere kulturelle variasjonar og drøfte moglegheiter og utfordringar i fleirkulturelle samfunn*

Musikk 8,9,10- Kompetansemål etter 10.kl

Komponere

- *Improvisere over et eksisterende musikalsk materiale som inspirasjon for egne komposisjoner*
- *Skape egne danseuttrykk med utgangspunkt i musikkens karakter*
- *Bruke digitalt opptaksutstyr og musikkprogram til å manipulere lyd og sette sammen egne komposisjoner*

Lytte

- *Diskutere særtrekk ved rytmisk musikk, kunstmusikk og norsk, **samisk** og andre kulturers folkemusikk og gjøre rede for egne musikkpreferanser*
- *Gjenkjenne og benevne forskjellige instrumenter og ensembler innenfor ulike sjangere. Uttrykke og formidle refleksjon om musikk som kunst- og kulturuttrykk og som underholdnings- og forbruksvare*
- *Gjøre rede for hvordan musikk gjenspeiler trekk ved samfunnsutvikling og ungdomskultur og hvordan dette kan komme til uttrykk gjennom ulike former for rytmisk musikk, kunstmusikk og norsk, **samisk** og andre kulturers folkemusikk.*

Mussisere

Øve inn og framføre et repertoar av musikk og dans fra ulike sjangere med vekt på rytmisk musikk

Spesielt for Samisk læreplan i grunnskolen 8,9,10- Kompetansemål etter 10.kl

Musikk (*det samme som for norsk læreplan + det som er nevnt under*)

Komponere

Bruke elementer fra joike- og salmetradisjonen til å illustrere historiske ritualer, myter, hendelser eller fortellinger gjennom musikk

Mussisere: Fremføre et repertoar av joiker og sanger og eksperimentere med å modernisere joik eller annen folkemusikk

Norsk for elever med samisk som første språk

Muntlig kommunikasjon

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- *Lytte til, oppsummere hovedinnholdet og trekke ut relevant informasjon i muntlige tekster*
- *Uttrykke seg med et funksjonelt ordforråd tilpasset mottaker og formål*
- *Delta i diskusjoner med begrunnede meninger og saklig argumentasjon*
- *Presentere fagstoff med relevant terminologi og formålstjenlig bruk av digitale verktøy og medier*

Skriftlig kommunikasjon

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- *Lese og analysere et bredt utvalg tekster i ulike sjangere og medier på bokmål og nynorsk og formidle mulige tolkninger*
- *Uttrykke seg med et funksjonelt ordforråd og mestre sentrale regler i formverket*
- *Gjenkjenne virkemidlene humor, ironi, kontraster, sammenligninger, symboler og språklige bilder*
- *Skrive kreative, informative, reflekterende og argumenterende tekster etter mønster fra ulike eksempeltekster*
- *Forstå og tolke opplysninger fra flere uttrykksformer i en sammensatt tekst*

Språk, litteratur og kultur

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- *Gjøre rede for bakgrunnen for at det er to offisielle språk i Norge, og diskutere hvordan norsk og samisk har påvirket hverandre*
- *Samtale om form, innhold og formål i litteratur, teater og film*
- *Reflektere over hvordan verdier, tenkemåter og forestillinger framstilles i norske og samiske tekster og oversatte tekster fra andre språk*

Læreplan i samfunnsfag – samisk

Utforskeren

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- *Bruke samfunnsfaglige begreper i fagsamtaler og presentasjoner med ulike digitale verktøy og bygge videre på andres bidrag*
- *Vise hvordan hendelser kan framstilles ulikt, og drøfte hvordan interesser og ideologi kan prege synet på hva som oppleves som fakta og sannhet*
- *Reflektere over samfunnsfaglige spørsmål ved å hjelp av informasjon fra ulike digitale og papirbaserte kilder og diskutere kildenes formål og relevans*
- *Skape fortellinger om mennesker fra ulike samfunn i fortid og nåtid og vise hvordan livsvilkår og verdier påvirker tanker og handlinger*
- *Skrive samfunnsfaglige tekster med presis bruk av fagbegreper, begrunnede konklusjoner og kildehenvisninger*

Historie

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- *Finne eksempler på hendelser som har bidratt til å forme dagens Sápmi/Sábme/Saepmie og Norge, og diskutere hvordan samfunnet kunne ha blitt dersom disse hendelsene hadde forløpt annerledes*
- *Drøfte ideal om menneskeverd, diskriminering og utvikling av rasisme i et historisk og nåtidig perspektiv*

- *Presentere viktige utviklingstrekk ved samisk historie på 1800-tallet og første halvdel av 1900-tallet og diskutere konsekvenser av fornorskningspolitikken for enkeltmennesker og samfunn*
- *Finne eksempler på politisk mobilisering og kulturell visualisering i samisk historie fra midten av 1900-tallet til i dag*

Samfunnskunnskap

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- *Gi eksempler på hva samarbeid, medvirkning, demokrati og deltakelse betyr nasjonalt, lokalt, i organisasjoner og i skolen*
- *Gi eksempler på hvordan oppfatninger om forholdet mellom kjærlighet og seksualitet kan variere i og mellom kulturer*
- *Gjøre rede for begrepene holdninger, fordommer og rasisme, og vurdere hvordan holdninger kan bli påvirket og hvordan den enkelte og samfunnet kan motarbeide fordommer og rasisme*
- *Utforske tradisjonskunnskap og drøfte hvordan tradisjonskunnskap kan videreføres i moderne sammenhenger*

Religion, livssyn, etikk 8,9,10-Kompetansemål etter 10.kl

Kristendom

- *Gjøre rede for viktige hendelser i kristendommens historie fra reformasjonen til vår tid i Sápmi/Sábme/Saepmie, i Norge og i verden og for kristendommens stilling i dag*
- *Samtale om kristendommens betydning for samisk språk, kultur og samfunnsliv og drøfte kristne kirkers engasjement i samiske samfunn*

Cirkumpolare urfolksreligioner

- *Gjøre rede for sjamanens plass i de fortidige samiske samfunnene, beskrive trommen og bruken av den*
- *Gjøre rede for noen religiøse ritualer i fortid og nåtid*

- *Presentere ulike uttrykk fra kunst og musikk knyttet til sirkumpolare urfolks religioner*